

Crna Gora

Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA U CRNOJ GORI
Podrška mladima u biznisu

Zoran Vukčević

DIREKTOR

11. Novembar 2011. godine

RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA U CRNOJ GORI

Strateški dokumenti

- ✘ Strategija razvoja MSP 2011-2015
- ✘ Strategija za podsticanje konkurentnosti na mikro nivou 2011-2015
- ✘ Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje 2008-2013

Strateški ciljevi razvoja MSP:

- ✘ Poboljšanje poslovnog okruženja
- ✘ Jačanje finansijske podrške
- ✘ Jačanje konkurentnosti MSP i promocija preduzetništva
- ✘ Podrška početnicima u biznisu – start up.

Ostvareni dosadašnji rezultati

- ✘ Ukupan broj MSP na kraju 2010.g. **43.816**, a 2003.g. je bilo **24.174**
- ✘ Broj zaposlenih na kraju 2010.g. **115.715**, a 2003.g. **48.174**.
- ✘ Analitički izvještaj o pridruživanju Crne Gore EU za 2011. godinu, poglavlje 20.

“Ostvaren je progres u politici preduzetništva na način što Crna Gora nastavlja da razvija politiku preduzetništva u skladu sa EU principima, posebno u dijelu koji se odnosi na podršku MSP.”

TVOJA IDEJA TVOJ BIZNIS

Cilj projekta podsticanje inovativnost i kreativnost mladih ljudi, da korišćenjem vlastitog znanja i iskustva, definišu ideju koja ima realne uslove za realizaciju, ali i pružanje neophodne podrške mladim ljudima za pokretanje sopstvenog biznisa.

Nagrade za 10 najboljih biznis ideja su :

<i>I nagrada</i>	2.000€
<i>II nagrada</i>	1.000€
<i>III nagrada</i>	500€
<i>IV nagrada</i>	350€
<i>V nagrada</i>	300€
<i>5 nagrada po</i>	150€

Nakon konačne selekcije biznis ideja obezbijediće se podrška podnosiocima biznis ideje kroz:

- ✘ pripremu za vođenje samostalnog biznisa kroz obuku u virtuelnim ili trening preduzećima
- ✘ profesionalnu pomoć spoljnih saradnika tokom izrade biznis plana
- ✘ posebnu kreditnu podršku za realizaciju do 5 najbolje plasiranih biznis ideja (kamatna stopa od 4 do 5 % na godišnjem nivou, grejs period od 12 do 24 mjeseca, zavisno od vrste djelatnosti i načina realizacije projekta rok otplate kredita do 5 godina).

Ovim projektom želimo da vam omogućimo da radite ono što volite i ono što smatrate da možete najbolje da radite!

ŠANSA MLADIM MENADŽERIMA

Cilj projekta: sticanje konceptualnih, administrativnih stručnih znanja i vještina koja su potencijalnim polaznicima neophodne za efikasan i efektivan rad u preduzeću, zapravo cilj je osposobiti praktično mlade visokoškolce za potrebe poslodavca.

- ✘ Projekat realizovan u *Podgorici (tri puta), Nikšiću, Cetinju, Bijelom Polju, Danilovgradu i Baru.*
- ✘ Obuka je orjentisana na praksu od 3 mjeseca.
- ✘ Do sada 115 visokoškolaca završilo obuku. Zapošljivost nakon obuke preko 90% u 65 preduzeća.

U TOKU JE SELEKCIJA KANDIDATA ZA ČETVRTI CIKLUS U PODGORICI

VAUČERSKE ŠEME ZA PODSTICAJ INOVATIVNOSTI

- ✘ Sistem vaučera je program podrške za mala i srednja preduzeća čiji je cilj poboljšanje konkurentnosti i omogućavanje rasta i razvoja preduzeća putem podsticaja inovativnosti.
- ✘ Vrijednost vaučera predstavlja stimulatívno sredstvo za povećanje potražnje za konsultantskim i uslugama obuke time što se pomoću vaučera subvencionira značajan dio troškova ove usluge. Istovremeni vaučeri će doprinijeti i jačanju i poboljšanju kvaliteta usluga poslovne podrške u Crnoj Gori.

Projekat se realizuje uz podršku OECD.

Crna Gora

Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

PROJEKTI U TOKU

EDUKACIJA POSTOJEĆIH PREDUZETNIKA

Realizacija različitih formi edukacije za postojeće preduzetnike sa ciljem da se obezbijedi kontinuitet u unapredjenju njihovog znanja i vještina.

REALIZOVANI PROJEKTI

MLADI U BIZNISU

Cilj projekta: podsticanje inovativnosti i kreativnost mladih ljudi, kao i njihovo stimulisanje da putem preduzetništva i razvoja malih i srednjih preduzeća rješavaju svoju egzistenciju.

- ✘ U okviru ovog projekta realizovan je podprojekat: Izbor najboljih biznis ideja
- ✘ Pristiglo i ocijenjeno 140 ideja
- ✘ Nagrađeno 21 ideja (3 prve, 7 drugih, 11 trećih nagrada)

Kreditno podržano 10 projekata ukupna vrijednost 300.000 €

POS AO ZA VAS

Kreditna podrška Direkcije za razvoj MSP, IRFCG, ZZZCG u periodu 2007-2010 iznosila je **62,22 mil €**, čime je kroz realizaciju **3.372** projekta omogućeno otvaranje 6.371 novih radnih mjesta (**Procjena je da je ovim projektom obuhvaćeno oko 40% preduzetnika koji su mlađji od 35 godina**).

- ✘ Direkcija za razvoj MSP je u saradnji sa poslovnim bankama odobrila **546** projekata vrijednosti **15,95 mil €**, čime je omogućeno otvaranje **1.739** novih radnih mjesta.
- ✘ U okviru programa podrške početnicima u biznisu –kreditna linija Start up, realizovana su **54** projekta u iznosu od **1,5 mil €** i otvoreno **219** novih radnih mjesta (**posebna kreditna linija za mlade**)
- ✘ Programom smanjenja siromaštva HELP za period 2005-2008 godina odobreno je **618** projekata u vrijednosti od **741,6 hiljada €**.

PREDUZETNIČKI KLUBOVI U OSNOVNIM ŠKOLAMA

Cilj projekta: stvaranje “preduzetničkog društva” i uvođenje predmeta preduzetništvo u osnovno obrazovanje.

- ✘ Tokom realizacije Projekta edukovano **29 mentora i 654 učenika**, a projekat se uspješno sprovodio u **16 osnovnih škola** u Crnoj Gori.
- ✘ Na osnovu evaluacije za 4 ciljne grupe (učenici, mentori, direktori osnovnih škola i roditelji djece), koja je rađena na kraju realizacije projekta, Projekat je ocijenjen odlično, sa prosječnom ocjenom 4.7.

Nakon ovog projekta Direkcija je uradila predmetni program Preduzetništvo i ono je uvedeno kao izborni predmet u osnovno obrazovanje.

UČENIČKO PREDUZEĆE

Cilj projekta: osposobiti učenike II i III razreda srednje škole da započnu i vode sopstveno preduzeće, tako što će im se pružiti prilika da kroz lično iskustvo nauče kako funkcioniše biznis, saznaju i shvate njegovu ulogu u obezbjeđenju posla i poslovnom napredovanju. Uvodjenje predmeta preduzetništvo u srednje škole.

Projekat se veoma uspješno sprovodio dvije godine u **8 srednjih škola** u Crnoj Gori, u kojim je radilo **57 učeničkih preduzeća**, **16 profesora je prošlo obuku**, a **262 učenika** je bilo uključeno u Projekat.

OBRAZOVANJE PREDUZETNIKA

- ✘ U proteklom periodu, na planu neformalnog obrazovanja i stručne obuke za potrebe razvoja preduzetništva, organizovani su različiti ciklusi edukacije, prilagođeni različitim ciljnim grupama (nezaposleni, početnici u biznisu, postojeći preduzetnici i zaposleni u državnim organima).
- ✘ Vodilo se računa i o sektorskom pristupu, tako da su programi obuke bili posvećeni i unapređenju znanja iz oblasti poljoprivrede, turizma i drvoprerade.
- ✘ Posebna pažnja bila je posvećena mladima.

Organizovano preko 50 ciklusa edukacije sa 1625 polaznika

SAVJETODAVNE USLUGE PREDUZETNICIMA

- ✘ **TAM programom** koji pruža podršku postprivatizacionom prestrukturiranju i razvoju preduzeća u ruralnim i manje razvijenim regijama Crne Gore u periodu 2007-2009. realizovano je 10 projekata podrške.
- ✘ **BAS program** predstavlja podršku kroz pružanje poslovnih/savjetodavnih usluga sa ciljem poboljšanja poslovanja MSP i jačanja konkurentske sposobnosti. Do danas je podržano 350 preduzeća putem granta.
- ✘ **Pružanje savjetodavnih usluga Direkcije, Evropskog centra za inovacije I informacije i kroz mrežu regionalnih-lokalnih biznis centara** za period 2005-2010.g. obezbijedjeno 11739 usluga

Crna Gora

Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

HVALA NA PAŽNJI

Zoran Vukčević
Direktor

direkcija@nasm.me

Investiciono-razvojni fond
Crne Gore A.D.

Crna Gora
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE
EMPLOYMENT AGENCY OF MONTENEGRO

U cilju stimulisanja kreativnosti mladih, afirmacije preduzetništva i otvaranja novih radnih mjesta, realizuje se projekat:

» TVOJA IDEJA TVOJ BIZNIS «

Pravo učesća imaju:

- Rezidenti Crne Gore
- Fizička lica do 35 godina

Obezbijedena je:

- posebna kreditna podrška (u ukupnom iznosu od 100.000€) za realizaciju do 5 najbolje plasiranih biznis ideja uz:
 - kamatnu stopu od 4 do 5 % na godišnjem nivou
 - grejs period od 12 do 24 mjeseca, zavisno od vrste djelatnosti i načina realizacije projekta
 - rok otplate kredita do 5 godine (ne uključujući grejs period).
- priprema za vođenje samostalnog biznisa kroz obuku u virtuelnim ili trening preduzećima
- profesionalna podrška konsultanata tokom izrade biznis plana

NAGRADE:

• I nagrada	2.000€
• II nagrada	1.000€
• III nagrada	500€
• IV nagrada	350€
• V nagrada	300€
• 5 nagrada po	150€

Kriterijumi za ocjenu biznis ideje:

Inovativnost

Preduslovi za realizaciju (prostor, oprema, znanje, obrtna sredstva)

Vrijeme realizacije

Veći broj zaposlenih

Korišćenja resursa u Crnoj Gori

Supstitucija uvoza

Izvozna orijentacija

Supported by

ROK ZA PRIJAVU JE
2. DECEMBAR 2011. GODINE
DO 16 ČASOVA

Prijavnu dokumentaciju dostaviti u prostorijama
Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća na adresu:
Novaka Miloševa 42 (stara vatrogasna)
ili na e-mail: direkcija@nasme.me

Prijavnu dokumentaciju možete preuzeti sa sajta
Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća na
www.nasme.me kao i u prostorijama Direkcije za razvoj
malih i srednjih preduzeća i regionalnih - lokalnih Biznis
centara u Baru, Bijelom Polju, Nikšiću, Cetinju, Rožajama,
Žabljaku, Beranama, Plavu i Kolašinu

Iskoristi šansu
za svoju ideju

Informacije se mogu dobiti
radnim danima od 10 do 13 časova
Telefon: 020 / 406 316
E-mail: direkcija@nasme.me